

SámiSoster gáibida sápmelaččaide mearridanválddi sode-bálvalusain

SámiSoster-searvvis leat vihtta gáibádusa Suoma sosiála- ja dearvvasvuodabálvalusaid ođasmahttima oktavuodas. Searvi hálida earret eará áсахit sámedoaibmaorgána, mii fuolahivččii sámebálvalusaid lágideamis Suomas. Sámedoaibmiin, nu mo SámiSosteris, galggašii leat eanetlohku dán doaibmaorgánas.

SámiSoster-searvvi doaimmajodiheaddji Juha Guttorm. Govva: Yle Sápmi

Sámiid sosiála- ja dearvvasvuodasearvi SámiSoster lea cealkán Suoma sode- ja guovlohálddahasodastusa ođaseamos hápmosis.

Suoma guovlohálddahasodastus ovdána. Čielggadanalmmái Lauri Tarasti luobahii mannan vahkus čielggadeami boahitevaš guovlohálddahusa birra gielda- ja ođasmahttinministtar Anu Vehviläisii (guovd). Tarasti [máinnaša sámiid guktii raporttastis](#), mii gieđahallá Suoma eanangoddeodastusa.

SámiSoster-searvvi cealkámušas leat vihtta doaimmabiju, maid ollašuhttima dat gáibida sosiála- ja dearvvasvuodabálvalusaid ođasmahttima oktavuodas. Searvi hálidivččii erenoamážit áсахit sierra sámedoaibmaorgána, mii fuolahivččii sámebálvalusaid lágideamis Suomas.

SámiSostera vihtta gáibádusa

- 1) Čielggadit dalán, mo sode-ođastusas iešstivrenguoŋlluid hábmen ja guovlohálddaha sode-ođastusas váikkuiht sámiid iešstivrema dárkkuhussii, ulbmiliidda ja ovddidandárbbuide eandalii sosiála- ja dearvvašvuodaáššiid ektui.
 - 2) Sihkkarastit čielggadeami vuodul ovtaveardásaččat sámiid erenomáš sode-bálvalusaid buvttadeami. Dán sáhtášii dahkat nu, ahte Lappi eanagotti iešstivrenguoŋllu oktavuhtii ášahuvvošii erenomáš sámedoaibmaorgána, man doaimaváldái gulašii iehčanasat mearridit sápmelaččaid erenomáš sode-bálvalusaid lágideamis ja ovddideamis. Dán doaimmaorgánas sáhtášii leat maiddái váldegottis ovddasvástádus sámegeiel sode-bálvalusaid ovddideamis, heiveheamis, ovtaveardásaš kvalitehtas ja bálvalusaide laktáseaddji diehtobuvttadeamis.
- Sámedoaibmiin, nu mo SámiSosteris, galggašii leat eanetlohku dán doaimmaorgánas. Sámeovddasteaddjiid lassin Lappi iešstivrenguoŋllus livččii ovddasteaddji doaimmaorgánas, vai sámiid ja guovllu eará olbmuid bálvalusaid nagodivčče heivehit oktii vuohkkasit.
- 3) Heivehit sámedoaibmaorgána sode-lágaide. Láhkii galggašii váldit ášahusaid goittotge doaimmaorgána bargguin, doaimmaválddis, ášahanvuogis ja sajádagas iešstivrenguoŋllu organisašuvnnas.
 - 4) Doalahit sápmelaččaid erenomáš sode-bálvalusaid ruhtadeami unnimustá dálá dásis, ja addit mearridanválddi ruhtadeamis sámedoaibmaorgánai.
 - 5) Sihkkarastit sápmelaččaid sajádaga Lappi eanagoddestivrras ja eanagodderáddehusas nu, ahte sámiin leat doarvái ovddasteaddjit guktuin orgánain. Eanagoddestivrii sáhtášii välljet sámiid njuolga álbmotválggain sámediggeválggaid oktavuodas, dahje sámediggi sáhtášii välljet ovddasteaddjiid seammaládje go dat vällje sámeovddasteaddji evangelaš-luteralaš girkočoahkkimii.

Gáibidit maid rádjeovttasbarggu ja sode-servviid bargovejolašvuodaid nannema

Dáid viđa čuoggá lassin SámiSoster-searvvi mielas lea dehálaš nannet rádjeovttasbarggu sámeerenomáš bálvalusaid ordnemis sihke lágain ja hálddahaslaččat eandalii Suoma ja Norgga gaskkas.

Searvi cealká maid, ahte dat lea iežas plánain ráhkkanan sode-ođastussii láktaseaddji välljenfrijavuodaášahusaid vejolašvuhtii ohcat sode-bálvalusaid goalmát sektoris.

Searvi deattuhage, man dehálaš lea láchit sosiála- ja dearvvašvuodasuorggi servviide, nu mo SámiSosterii, albma vejolašvuodaid buvttadit vuoddosode-bálvalusaid.

– SámiSoster-searvvis lea vuoddoáššedovdamuš sáme kultuvrras ja sámiid árgabeaibálvalusaid dárbbuin. Dakkár diehtu ii vealddekeahhtá leat almmolašsektora bálvalusaid buvttadeaddjiin, SámiSoster-searvi fuopmášahtá cealkámušastis.

Martta Alajärvi / Yle